

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden rahoituksesta annettua lakia.

Ehdotuksen mukaan metsätien tekemiseen sisältyvää tien perusparannuksen määrittelyä muutettaisiin siten, että perusparannukseksi katsottaisiin myös muiden kuin aikanaan metsänparannusvaroilla rahoitettuna metsäteinä rakennettujen yksityisteiden perusparannus.

Työllisyystyönä toteutettavaan nuoren metsän hoitotyöhön ja energiapuun korjuuseen myönnettävä tuki ehdotetaan maksettavaksi mainitun lain tarkoituksiin valtion talousarviossa osoitetusta määrärahasta eikä työllisyysvaroista.

Lisäksi ehdotetaan, että juurikäävän torjuntaan myönnettäisiin tukea torjunta-ainekustannuksen lisäksi myös torjunta-aineen levityksestä aiheutuviin kustannuksiin. Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi ministeriölle valtuutus asetuksella säätää levitykseen myönnettävän tuen perusteista sekä juurikäävän riskialueista, joilla voitaisiin myöntää tukea juurikäävän torjuntaan.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Juurikäävän torjunta-aineen levitystuen osalta laki on tarkoitettu saatettavaksi voimaan asetuksella sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt mainitun tuen.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Metsätien tekeminen

Voimassa olevan kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain, jäljempänä rahoituslaki, 6 §:n 1 momentin 7 kohdassa on metsätien tekemiseen sisältyvä tien perusparannus rajattu koskemaan vain aiemmin metsänparannusvaroilla rahoitettuna metsätienä rakennetun tien perusparannusta. Silloin kun metsätalouden kuljetusten edellyttämä tien perusparannustarve on kohdistunut muunlaiseen jo olemassa olevaan yksityistiehen, on toimenpide katsottu uuden metsätien rakentamiseksi. Edellä kuvattu tien perusparannuksen määrittely on antanut virheellisen kuvan uusien metsäteiden rakentamisen tarpeis-

ta ja määristä. Tien perusparannus on edellä mainituilta osin katsottu uusien tieurien avaamiseksi, vaikka tosiasiallisesti on kyse jo olemassa olevien teiden teknisestä parantamisesta metsätalouden tämän ajan vaatimuksia vastaavaksi.

Tämän vuoksi ehdotetaan metsätien tekemiseen sisältyvää tien perusparannuksen määrittelyä muutettavaksi siten, että perusparannukseksi katsottaisiin myös muiden kuin aikanaan metsänparannusvaroilla rahoitettuna metsäteinä rakennettujen yksityisteiden perusparannus.

Rahoituslain nojalla voidaan tien perusparannukseen myöntää valtion varoja, jos samaan tarkoitukseen ei myönnetä avustusta yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) nojalla. Metsäkeskuksen viranomaispäällikön on rahoituspäätöstä tehdessään ao. tiepiiristä

selvitettävä, onko sellaisia rahoitushakemuksia vireillä tai hyväksytyinä.

1.2. Työllisyystyöt

Rahoituslain 11 §:ssä säädetään työllisyystyönä toteutettavan nuoren metsän hoidon ja energiapuun korjuun töiden rahoituksesta. Nuoren metsän hoitotyössä, joka toteutetaan työllisyysasioissa toimivaltaisen ministeriön työvoiman käyttöä koskevien ohjeiden mukaisena työllisyystyönä ja mainitun ministeriön metsätalousasioissa toimivaltaiselle ministeriölle osoittamin työllisyysvaroin, myönnettävä tuki voi olla normaalisti myönnettävää tukea korkeampi, kuitenkin enintään 80 prosenttia toteuttamiskustannuksista. Energiapuun korjuuseen on vastaavasti voitu myöntää työllisyystyöavustusta.

Työministeriössä on kuitenkin budjettiteknisistä syistä ja työllisyyslain soveltamisessa vakiintuneeseen mainittua 80 prosenttia alempaan tukitasoon vedoten katsottu, ettei sitä kautta ole ollut tarkoituksenmukaista ohjata valtion tukea rahoituslaissa tarkoitettuihin työllisyystöihin, joissa valtion tuki on hehtaariperusteista.

Nuoren metsän hoidon ja energiapuun korjuun samoin kuin metsätalouden työllisyyden edistäminen on kuitenkin edelleen ajankohtaista. Nuoren metsän hoitotyö ja energiapuun korjuu työllisyystyönä tulee muun muassa suuremman työnjohtotarpeen takia maanomistajalle yleensä kalliimmaksi kuin teettämisen tavanomaisena työnä. Täten on perusteltua, että rahoituslaissa säilyisi mahdollisuus myöntää näihin töihin korotettua tukea silloin, kun työt teetetään laissa tarkoitettuna työllisyystyönä.

Työllisyysvarojen käyttöön liittyvien rajoitteiden vuoksi voimassa olevaa rahoituslain 11 §:n säännöstä ei toistaiseksi ole voitu lainkaan soveltaa. Tämän vuoksi ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että rahoitus tapahtuisi puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen osoitetuista määrärahoista eikä työllisyysvaroista.

1.3. Juurikäävän torjunta

Taloustmetsien pahin sienituhojen aiheuttaja on juurikääpä. Kuusella se aiheuttaa tyvi-

lahoa ja männyllä tyvitervastautia. Juurikäävän metsätaloudelle aiheuttamat vuotuiset menetykset on arvioitu noin 200 miljoonaksi markaksi. Sieni leviää terveisiin metsiköihin pääasiassa kesäaikaisissa hakkuissa syntyvien kantojen sekä juuri- ja juurenniskavaurioiden kautta.

Juurikäävän torjuntaan myönnettävästä tuesta säädetään voimassa olevan rahoituslain 22 ja 23 §:ssä. Juurikäävän levinneisyyden riskialueilla suoritettavaan juurikäävän torjuntaan voidaan hakkuutyön suorittajalle myöntää tukea torjunta-ainekustannuksia vastaava määrä. Torjunta-aineen levityskustannusten tukemisesta tai riskialueen määrittelystä ei sen sijaan ole säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asettama kesähakkuutyöryhmä on 25 päivänä huhtikuuta 2000 luovuttamassaan muistiossa (Työryhmämuistio MMM 2000:8) esittänyt, että juurikäävän torjunnan edistämiseksi valtion tuki laajennettaisiin koskemaan myös osaa torjunta-aineen levityksen työkustannuksista nykyisten torjunta-ainekustannusten lisäksi. Työryhmä esittää lisäksi, että juurikäävän riskialue määriteltäisiin siten, että sienien leviäminen terveisiin metsiköihin voidaan estää mahdollisimman tehokkaasti. Riskialueen tulee tällöin olla nykyistä suositusta hieman laajempi.

Koska kesäaikaisten hakkuiden vähentämiseen on vain rajallisia mahdollisuuksia, tulee hakkuut kohdentaa ja toteuttaa niin, että niistä aiheutuva haitta metsäluonnolle ja metsien terveydelle jää mahdollisimman vähäiseksi.

Juurikäävän torjunnassa on kyse metsien terveydentilan yleisestä säilyttämisestä. Torjunnan tavoitteena on toisaalta estää käsiteltävän hakkuualueen saastuminen ja toisaalta estää uusien itiöemien syntyminen hakkuualueella, josta itiöt voisivat ilmaitse levitä hyvinkin laajalle alueelle. Sienituhojen alkuperää tai torjunnan edunsaajaa ei voida yksilöidä. Torjunnan vaikutusten yleisyyden vuoksi metsänomistajien kiinnostus kustannuksia aiheuttavaan juurikäävän torjuntaan on ollut toistaiseksi vähäistä ja käsittelyala on jäänyt tarpeeseen nähden vaatimattomaksi. Torjunnan yleistymisen kannalta on sen vuoksi tarpeen, että siitä aiheutuviin kustannuksiin voitaisiin myöntää valtion tukea nykyistä kattavammin.

Torjunta-aineen levitys tulee suorittaa hakkuun yhteydessä, jotta torjunta-aine tehoaisi. Levitys tehdään joko hakkuukoneen osatointona taikka heti kaadon jälkeen erillisenä työvaiheena.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan rahoituslain 23 §:n 2 momentti muutettavaksi siten, että juurikäävän torjunnassa voitaisiin valtion tukea myöntää ainekustannusten ohella myös torjunta-aineen levityksestä aiheutuviin kustannuksiin. Lainkohdassa säädetäisiin myös valtuudesta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säätää juurikäävän levinneisyyden riskialueista sekä torjunta-aineen levitykseen myönnettävän tuen perusteista.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Työllisyystyöt

Työllisyystyönä toteutettavaa nuoren metsän hoitoa ja energiapuun korjuuta tullaan tekemään erityisesti Pohjois-Suomessa, jossa ammattitaitoisia, työttömänä olevia metsureita on suhteellisesti enemmän kuin Etelä-Suomessa. Jos nuoren metsän hoidon ja energiapuun korjuun suoritemäärät lisääntyisivät työllisyystöiden ansiosta viidenneksen nykyisestä, tuen vuotuinen lisätarve olisi runsas 30 miljoonaa markkaa, josta töiden työllisyyssehtoisuudesta johtuva osuus noin neljä miljoonaa markkaa eli noin kolme prosenttia näihin työlajeihin käytettävästä tuesta.

Nuoren metsän hoidon ja energiapuun korjuun lisääminen on tärkeää Kansallinen metsäohjelma 2010:n toteutumisen kannalta. Metsänhoidollisesti hyvässä tuottokunnossa olevat nuoret metsät ovat kestävän metsätalouden harjoittamisen edellytys. Energiapuun korjuun ja käytön lisäämisellä edistetään myös kansallisen energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamista.

2.2. Juurikäävän torjunta

Koneellisen hakkuun yhteydessä suoritettavan juurikäävän torjunnan kustannukset syntyvät torjunta-aineen hankinnasta, säilytyksestä ja käsittelystä, vesiseoksen valmistuksesta, levityslaitteiston puhdistamisesta sekä laitteiston hankinnasta.

Juurikäävän torjunnan kustannukset ilman torjunta-ainekustannuksia ovat Metsäteho Oy arvioiden mukaan harvennushakkuissa 3—6 markkaa ja uudistushakkuissa 2—3 markkaa hakattua kiintokuutiometriä kohti. Ministeriön asetuksella on tarkoitus säätää, että torjunta-aineen levitykseen myönnettävä tuki vastaisi keskimäärin puolta edellä mainituista nykyisin tuen piiriin kuulumattomista kustannuksista.

Vuonna 1999 juurikäävän torjunta-ainekustannuksiin myönnettiin valtion tukea 867 845 markkaa. Käsittelyala oli 2412 hehtaaria. Torjunta-ainekustannus on keskimäärin noin 1,50 markkaa hakattua kiintokuutiometriä kohti, eli samansuuruinen kuin torjunta-aineen levitykseen myönnettäväksi tarkoitettu tuki tulisi keskimäärin olemaan. Torjunnan nykyisellä tasolla torjunta-aineen levitykseen vuotuinen tuki tulisi siten olemaan noin 900 000 markkaa.

Nykyisin tukea arvioidaan myönnettävän alle 10 prosentille mahdollisista torjuntakohteista yksityismetsissä. Jos torjunta laajenee tarpeen edellyttämällä tavalla, vuosittaiset torjunta-aine- ja levityskustannukset olisivat noin 20 miljoonaa markkaa pääomakustannukset poisluettuina. Tämänhetkinen levityslaitteiden määrä ei mahdollista kaikkien tarpeellisten alueiden käsittelyä. Valtion tuen tarve juurikäävän torjunnasta aiheutuviin työ- ja torjunta-ainekustannuksiin tulee kuitenkin lisääntymään sitä mukaa kuin neuvonnalla ja koulutuksella lisätään tietoisuutta torjunnan tarpeellisuudesta ja levityslaitteita tulee käyttöön nykyistä laajemmin.

Juurikäävän torjunnan edistäminen juurikäävän riskialueilla on kestävän metsätalouden harjoittamisen kannalta erittäin tärkeää. Samalla kun metsien hoidossa ja käytössä turvataan puuston elinvoimaisuus, lisääntyy myös metsiin sitoutuneen hiilen määrä.

2.3. Metsätien tekeminen

Tien perusparannuskäsitteen uudelleen määrittelyllä ei sinänsä ole taloudellisia tai ympäristövaikutuksia. Määrittelyllä täsmennetään uusien teiden ja tien perusparannuksen rajaa vastaamaan nykyistä paremmin tien tekemisen todellista luonnetta.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelussa on kuultu juurikäävän torjunnan ja puunkorjuun asiantuntijoita. Maa- ja metsätalousministeriön asettama kesähakkuutyöryhmä on selvittänyt juurikäävän torjuntaan liittyviä kysymyksiä ja valtion tuen tarvetta. Lisäksi Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion 15 päivänä kesäkuuta 2000 järjestämässä Kemera-seminaarissa, johon oli kutsuttu kaikki metsäsektorin toimijat sekä työministeriön, ympäristöministeriön ja valtiovarainministeriön edustajat, käsiteltiin hyvin laajasti Kansallinen metsäohjelma 2010:n toteutumista nimienomaan puuntuotannon kestävyuden turvaamiseksi tehtävien töiden osalta. Esitys perustuu osittain seminaarissa esiin tulleisiin tarpeisiin kehittää rahoituslainsäädäntöä eräänä keinona edistää Kansallinen metsäohjelma 2010:n tavoitteiden toteuttamista.

Esityksestä on pyydetty lausunto metsäkeskuksilta, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, Metsäntutkimuslaitokselta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Metsäteollisuus ry:ltä, Metsäteho Oy:ltä ja Koneyrittäjien liitto ry:ltä. Edellä

mainittujen lisäksi ovat Länsi-Suomen Metsänomistajien Liitto ry ja Pohjois-Suomen metsänhoitoyhdistysten liitto ry antaneet esityksestä lausuntonsa. Esitys ja siitä annettujen lausuntojen yhteenveto on lisäksi käsitelty Kansallinen metsäohjelma 2010:n toteuttamista ja seurantaan varten asetetussa metsäneuvostossa.

Annetuissa lausunnoissa ja asian käsittelyssä metsäneuvostossa on pääsääntöisesti puollettu esitystä.

4. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt sen ja se on vahvistettu. Uutena tukimuotona lakiin sisällytettävää juurikäävän torjunta-aineen levitystukea koskevat säännökset ehdotetaan kuitenkin saatettavaksi asetuksella voimaan vasta sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on tällaisen tuen hyväksynyt.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki**kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1094/1996) 6 §:n 1 momentin 7 kohta, 11 § ja 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

Työlajien määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *metsätien tekemisellä* yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun metsätien tekemistä, metsätalouden kuljetusten edellyttämää yksityistien sellaista perusparannusta, johon ei myönnetä avustusta mainitun lain 93 §:n nojalla, sekä metsätiehen liittyvän tai metsätaloudessa tarpeellisen erillisen varastoalueen ja pudotuspaikkaan vievän tien rakentamista tai perusparannusta.

11 §

Työllisyystöiden rahoitus

Nuoren metsän hoitoon, joka toteutetaan työllisyysasioissa toimivaltaisen ministeriön työvoiman käyttöä koskevien ohjeiden mukaisena (*työllisyystyö*), voidaan tukea myöntää enintään 80 prosenttia toteuttamiskus-

tannuksista. Työllisyystyönä toteutettavassa energiapuun korjuussa voidaan 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua tuen enimmäismäärää korottaa metsätalousasioissa toimivaltaisen ministeriön vahvistamalla markkamäärällä kiintokuutiometriä kohti.

23 §

Tuen määrä

Juurikäävän riskialueella toteutettavaan juurikäävän torjuntaan voidaan hakkuutyön suorittajalle myöntää tukea torjunta-ainekustannuksia vastaava määrä sekä tukea torjunta-aineen levityksestä aiheutuviin kustannuksiin 1 momentissa tarkoitetun ministeriön asetuksella säädettävin perustein. Juurikäävän levinneisyyden riskialueista säädetään ministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 . Lain 23 §:n 2 momentti
tulee kuitenkin voimaan vasta asetuksella
säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2000

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Sinikka Mönkkäre*

Liite
Rinnakkaistekstit

Laki

kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden rahoituksesta 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1094/1996) 6 §:n 1 momentin 7 kohta, 11 § ja 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Työlajien määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *metsätien tekemisellä* yksityisistä teistä annetun lain (358/62) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun metsätien tekemistä, metsänparannusvaroilla rahoitettuna metsätienä rakennetun tien perusparannusta sekä metsätiehen liittyvän tai metsätaloudessa tarpeellisen erillisen varastoalueen ja pudotuspaikkaan vievän tien rakentamista tai perusparannusta.

7) *metsätien tekemisellä* yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun metsätien tekemistä, *metsätalouden kuljetusten edellyttämää yksityistien sel-laista* perusparannusta, *johon ei myönnetä avustusta mainitun lain 93 §:n nojalla*, sekä metsätiehen liittyvän tai metsätaloudessa tarpeellisen erillisen varastoalueen ja pudotuspaikkaan vievän tien rakentamista tai perusparannusta.

11 §

Työllisyystöiden rahoitus

Nuoren metsän hoitoon, joka toteutetaan työllisyysasioissa toimivaltaisen ministeriön työvoiman käyttöä koskevien ohjeiden mukaisena ja edellä tarkoitetun ministeriön *metsätalousasioissa toimivaltaiselle ministeriölle osoittamin työllisyysvaroin (työllisyystyö)*, voidaan tukea myöntää enintään 80 prosenttia toteuttamiskustannuksista. Energiapuun korjuuseen voidaan myöntää työllisyystyöavustusta metsätalousasioissa toimivaltaisen ministeriön vahvistama markkamäärä kiintokuutiometriä kohti.

11 §

Työllisyystöiden rahoitus

Nuoren metsän hoitoon, joka toteutetaan työllisyysasioissa toimivaltaisen ministeriön työvoiman käyttöä koskevien ohjeiden mukaisena (*työllisyystyö*), voidaan tukea myöntää enintään 80 prosenttia toteuttamiskustannuksista. *Työllisyystyönä toteutettavassa energiapuun korjuussa* voidaan 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua tuen enimmäismäärää *korottaa* metsätalousasioissa toimivaltaisen ministeriön vahvistamalla markkamäärällä kiintokuutiometriä kohti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

Tuen määrä

Juurikäävän levinneisyyden riskialueilla suoritettavaan juurikäävän torjuntaan voidaan hakkuutyön suorittajalle myöntää tukea torjunta-ainekustannuksia vastaava määrä.

Juurikäävän riskialueella toteutettavaan juurikäävän torjuntaan voidaan hakkuutyön suorittajalle myöntää tukea torjunta-ainekustannuksia vastaava määrä sekä tukea torjunta-aineen levityksestä aiheutuviin kustannuksiin 1 momentissa tarkoitetun ministeriön asetuksella säädettävien perusteiden perusteella. Juurikäävän levinneisyyden riskialueista säädetään ministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 . Lain 23 §:n 2 momentti
tulee kuitenkin voimaan vasta asetuksella
säädettyinä ajankohtana.

